

TUDOMÁNYOS ÉLET / SCIENTIFIC LIFE

Beszámoló a Nemzetközi Regionális Tudományi Társaság 14. világtudományi kongresszusáról (Kecskemét, 2024. április 8–11.)

Report on the 14th World Congress of the Regional Science Association International (Kecskemét, 8-11 April 2024)

FORMAN Balázs: egyetemi docens, Neumann János Egyetem; 6000 Kecskemét, Izsáki út 10.; forman.balazs@nje.hu; <https://orcid.org/0009-0005-8355-7940>

HORECZKI Réka: tudományos főmunkatárs, HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; horeczki.reka@krtk.hun-ren.hu; <https://orcid.org/0000-0003-3131-681X>

RÁCZ Szilárd: tudományos főmunkatárs, HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete; 7621 Pécs, Papnövelde u. 22.; racz.szilard@krtk.hun-ren.hu; <https://orcid.org/0000-0002-9397-2620>

Balázs FORMAN: associate professor, John von Neumann University; 6000 Kecskemét, Izsáki út 10.; forman.balazs@nje.hu; <https://orcid.org/0009-0005-8355-7940>

Réka HORECZKI: senior research fellow, Institute for Regional Studies, HUN-REN Centre for Economic and Regional Studies; Papnövelde u. 22., H-7621 Pécs, Hungary; horeczki.reka@krtk.hun-ren.hu; <https://orcid.org/0000-0003-3131-681X>

Szilárd RÁCZ: senior research fellow, Institute for Regional Studies, HUN-REN Centre for Economic and Regional Studies; Papnövelde u. 22., H-7621 Pécs, Hungary; racz.szilard@krtk.hun-ren.hu; <https://orcid.org/0000-0002-9397-2620>

A Nemzetközi Regionális Tudományi Társaság (Regional Science Association International – RSAI) 14. világtudományi kongresszusát 2024. április 8. és 11. között rendezték meg a kecskeméti Neumann János Egyetemen (NJE).

Az 1954-ben alapított RSAI a gazdasági és társadalmi változások nemzeti vagy globális folyamatainak regionális hatásai iránt érdeklődő kutatók világszervezete. Az RSAI számos különböző tudományág szakértelmére támaszkodik munkája során, ez a multidiszciplináris megközelítés elősegíti a regionális problémák kezeléséhez szükséges új elméleti meglátásokat, ami egyre nagyobb lehetőséget biztosít az RSAI tagjai számára, hogy együttműködjenek a területi tervezőkkel és a politikai döntéshozókkal. Az RSAI négy szupranacionális csoportosulásból áll (Európa: ERSÁ; Észak-Amerika: NARSC; Csendes-óceáni térség: PRSCO; Latin-Amerika: LARSA), amelyek közül az Európai Regionális Tudományi Társaság a legnépesebb, 3 500 taggal és 20 nemzeti/nyelvi szekcióval. Az ERSÁ-RSAI magyar szekciója a Magyar Regionális Tudományi Társaság (MRTT).

Az első RSAI World Congress 1980-ban került megrendezésre a Harvardon (Cambridge, USA). Az első három évtizedben átlagosan négyévente sikerült megszervezni, az olimpiákhoz hasonlóan (1984 Rotterdam, 1989 Jeruzsálem, 1992 Palma de Mallorca, 1996 Tokió, 2000 Lugano, 2004 Port Elizabeth, 2008 Sao Paulo, 2012

Temesvár). Az egyre népesebb világszervezet ezt követően két éves gyakoriságra állt át, de a 2014-es bangkoki és a 2016-os isztambuli kongresszus is elmaradt: a szervezőknek katonai puccs, illetve terrorfenyegetettség miatt le kellett mondani a rendezvényt. 2018-ban az indiai Goaban sikerült megszervezni a 12. világkonferenciát, amelyen a korábbiakhoz képest népesebb magyar delegáció is részt vett (hat győri és három pécsi kolléga). Az MRTT vezetése a goai konferencián az intenzívebb nemzetköziesedés igénye és a 2022-es pécsi ERSA kongresszus szervezése miatt vett részt, akkor még nem gondoltuk, hogy Magyarország egyszer RSAI World Congress-nek ad helyszínt. A 2020-as marrákesi konferencia a Covid-19 világvárvány miatt 2021-ben, online valósult meg, ezen már 14 szekcióelőadás hangzott el magyar előadóktól.

Az RSAI 2022 őszén, a pandémiát követő „újraindulásként” pályázatot írt ki a 14. kongresszusra október 31-i határidővel. Az NJE-n október 11-én találkoztak a konferenciarendezés kiírásával. Az egyetem a pályázat beadása mellett döntött, amelynek kidolgozásával Forman Balázst bízták meg. A határidőre benyújtott pályázati anyag, és az RSAI vezetői részéről érkezett kérések megválaszolása után 2023 tavaszán mégis megismételték a pályázat kiírását. (Ennek hátterében az állt, hogy Ázsiában más ütemben történt a „nyitás”, mint Európában, s még nem volt biztos, hogy a járvány nem fenyegeti-e továbbra is a világkonferencia biztonságos megrendezését. Emellett a marokkói tagozat az ERSA-hoz tartozik, így az olimpiarendezés elvei szerint amerikai vagy ázsiai helyszín következett volna.) Az új kiírásra három pályázat érkezett, amelyek közül a kecskeméti Neumann János Egyetemét választották ki (az újabb pályázatot is Forman Balázs szövegezte és menedzselte). A döntés 2023. június végén született. A konferencia előkészítése Kecskeméten, az RSAI vezetőivel folyamatosan kommunikálva kezdődött. A 2023. augusztus végi ERSA kongresszuson már a világkonferencia végleges tematikájáról, címéről és a kerekasztal-beszélgetések témáiról, vezetőiről is sikerült megállapodni. Az RSAI, az NJE és az MRTT vezetői az együttműködést hivatalosan rögzítő megállapodást októberben írták alá Kecskeméten. A tényleges szervezési tevékenység augusztusban indult el, a hivatalos felhívás augusztus 28-án jelent meg, a konferencia honlapja októberben indult el, a szekciójavaslatok benyújtásának határideje november 30. volt, míg az előadással jelentkezés meghosszabbított határideje január 31. Rendkívül szűk idő volt ez a rendezésre, mindössze nyolc hónap. Összehasonlításképpen, a hasonló léptékű pécsi ERSA kongresszusra több mint három évet készülhettek a szervezők.

A konferencia Helyi Szervező Bizottságában (Local Organising Committee – LOC) a három társszervező, az RSAI, az NJE és az MRTT képviselői vettek részt. A LOC társelnökei Forman Balázs (egyetemi docens, NJE) és Kárpáti József (dékán, NJE GTK) voltak. A LOC feladata volt az RSAI-val – Hans Westlund elnökkel, Andrea Caragliu ügyvezető igazgatóval és Elisabete Martins titkárságvezetővel – együttműködve megszervezni a helyszíni konferenciához kapcsolódó programokat, előkészíteni a kiadványokat, és biztosítani ezek pénzügyi hátterét. Az NJE komoly erő-

források megmozgatásával vett részt a szervezésben. Az MRTT-t Gál Zoltán elnök és Rác Szilárd titkár képviselte.

A 2024-es világtudományi kongresszus központi témája a fenntartható regionális gazdasági növekedés: globális kihívások és új regionális fejlődési pályák (*Sustainable Regional Economic Growth: Global Challenges and new Regional Development Trajectories*) volt. A négynapos rendezvény a regionális tudomány vizsgálati terepei közül valamennyit érintette. A konferencia főbb számai: négy plenáris tömb, három kerekasztal (OECD Policy Session, DG Regio Policy Session, JRC-OECD Science for Policy Session), három kiállítás (DG REGIO, DG JRC, Elsevier), egy Job-market-session, 49 szekció, minden időszámban párhuzamosan kilenc teremben. A részvétel valóban globális volt, minden kontinensről érkeztek előadók, 160 egyetem (a TOP20-ból 11 intézmény) képviseltette magát.

A konferencia hétfőn délelőtt két speciális szekcióüléssel kezdődött, amelyek a legaktuálisabb és a legnagyobb érdeklődésre számot tartó kihívásokra: a mesterséges intelligencia regionális tudományban betöltött szerepére, valamint az ukrajnai háború hatásaira fókuszáltak. A hivatalos megnyitó ünnepségre kora délután került sor, a köszöntők után következett az első plenáris ülés, ahol a házigazda országot Lengyel Balázs (HUN-REN KRTK) képviselte. Előadásában a regionális tudomány szorosan összekapcsolódó világáról mutatott be szemléletes példákat. Az együttműködés területei látványosan tárták fel a regionális tudományban rejlő szinergiákat. A plenáris tömb másik előadója Sarah A. Low (University of Illinois Urbana-Champaign, USA) volt, aki „Elkötelezettség és együttműködés: Közösségi szintű kutatások vidéki térségekben az éghajlatváltozással szembeni ellenállóképességért” címmel tartott előadásában gyakorlati példákat hozott arra vonatkozóan, hogy a regionális tudomány mit tehet a klímaváltozás megakadályozása érdekében. Bízott mindenkit, hogy az elméleti kutatások mellett szerezzünk gyakorlati tapasztalatokat is, keressük azokat a lehetőségeket, ahol a fejlesztéspolitika vagy a helyi közösség használni tudná a kutatásaink eredményeit. Mindkét előadó külön figyelmet fordított eddig elért eredményeik, publikációik ismertetésére is, bemutatva, hogy az együttműködés a tudományos élet kulcsa. A délutáni szekciókat az OECD Policy Session-je nyitotta, ahol kerekasztalba szerveződött öt neves szakértő: Jae Beum Cho (OECD elemző), Andrea Conte (Európai Bizottság), Josefina Syssner (Linköping University), Anne Goujon (IIASA), Rudiger Ahrend (OECD Adat és Statisztika divízió), hogy megvitassák az okosan zsuorodás kérdéskörét, hogyan lehet újfajta eszközökkel kezelni a városokban és régiókban a népességfogyást. Aki személyesen nem tudott jelen lenni, az RSAI Youtube csatornáján meghallgathatja ezeket a beszélgetéseket. A négy napba sűrített szekciók az általánosabb témáktól kezdve a rendkívül speciális kutatási irányokat is bemutatták: a fenntartható mezőgazdaságtól a regionális tudomány legújabb indikátorain át a kockázatmenedzsmentig. A résztvevők, érdeklődésüknek megfelelően, számos különleges és legfrissebb kutatási eredmény meghallgatása közül választhattak: ipar 4.0 és 5.0, ingatlanpiac, öneve-

zető autók, boldogság a regionális tudományban, elérhetőség, klímaváltozás, élelmiszerbiztonság, határkérdések, város–vidék dichotómia stb.

A második napon Eduardo Haddad (University of Sao Paulo, az RSAI előző elnöke) tartott plenáris előadást a katasztrófák térbeli és gazdasági hatásainak modellezéséről, nagyon sok közös vonást felmutatva az első plenáris tömb klímaváltozással foglalkozó előadásával. A gazdasági hatások modellezése szenárió-elemzéseket is tartalmazott, így a nemzetállamok az egyes természeti katasztrófák által keltett válságok során már előre, összecszerűen meghatározható helyreállítási költségekkel kalkulálhatnak. A kedden megrendezett kerekasztal a DG Regio Policy Session szervezésében valósult meg, a kohéziós politika hozzájárulása a jogi akadályok megoldásához a határokon átnyúló régiókban című témában. Öt szakértő véleményét ismerhettük meg: Hans Westlund (KTH Royal Institute of Technology, RSAI elnök) levezető elnökként szintén hangsúlyozta az együttműködés fontosságát, kiemelten a határ menti régiók számára. Slawomir Tokarski (Európai Bizottság) elmondta, hogy szerinte mit lehet tenni a határ mint akadály leküzdése érdekében, illetve, hogy a kohéziós politikát jó eszköznek tartja a határregiók társadalmi és gazdasági felzárkóztatására. Roberta Capello (Politecnico di Milano, az ERSA elnöke) a határ menti akadályok gazdasági hatásait emelte ki, beleértve a Covid-hatásokat is. A Covid miatt fellépő határkorlátozások és határárak jelentős gazdasági visszaesést okoztak olyan határregiókban, ahol a munkaerő mindennap ingázik, növelve ezen területek sérülékenységét. Ricardo Ferreira (Európai Bizottság) az akadályozó tényezők megszüntetésére kidolgozott javaslatokat mutatta be, többek között a b-megoldás kezdeményezést, amelyről bővebben itt olvashatnak az érdeklődők: <https://www.b-solutionsproject.com/>. Mit kellene még tenni? Erről beszélt Philippe Voiry (French Ambassador for Intergovernmental Commissions), aki bemutatta az új uniós rendeleteket a határokon átvívelő lehetőségek kiaknázására, az intézményi és projektekhez kapcsolódó megoldások megkönnyítésére. Késő délután egy újdonságnak számító "Job-market" szekciót hirdettek meg, ahol a nemzetközi szervezetek iránt érdeklődő leendő munkavállalók számára tartottak hasznos előadást, de beszélgetések is zajlottak, gyakorlati szituációkkal. A harmadik nap délelőtti számos szekcióelőadással nyitott, a plenáris előadást Hee-Jung Jun (Sungkyunkwan University) tartotta a koreai városi lakásfejlesztésről, ingatlanpiacról. A szerdai kerekasztal az OECD-JRC Policy Session szervezésében valósult meg, az adatokban és kutatási, kutatói módszerekben bekövetkezett változásokról szólt. A panel elnöke Alexander Lembcke (OECD), hozzászólói: Andrea Conte (Európai Bizottság), Laczka Éva (KSH), Eduardo Haddad (University of Sao Paulo) és Katarzyna Kopczewska (University of Warsaw). A csütörtöki napra sem fogyott a résztvevők lelkesedése, a délelőtti szekciókban alig lehetett ülőhelyet találni. A záró plenáris előadást Özge Öner (University of Cambridge) tartotta, az ő kutatási fókuszja a megosztottság feltérképezése, azaz a polarizáció földrajza és az elégedetlenség mikrogeográfiája.

1.ábra: Az előadáscímek leggyakoribb kulcsszavai
 Most common keywords in presentation titles

Forrás: szerzők saját szerkesztése

Az RSAI vezetése, a plenáris előadók és a résztvevők visszajelzései alapján egyértelműen sikeresnek mondható a konferencia lebonyolítása. A rendezés rendkívül szűk időkorlátait figyelembe véve a résztvevői létszámra sem lehet panasz. A 2024. január 31-i meghosszabbított határidőig 54 ország 177 egyeteméről összesen 407 absztrakt érkezett be. Sajnos ez a létszám a regisztrációs díjak befizetése után 44 ország 160 egyeteméről érkezett 310 absztraktra csökkent. A magyar kutatók közül sokan kihasználták, hogy a világkongresszusra Magyarországon ad helyszínt, és 95 szekcióelőadást tartottak (szerzőként, társszerzőként, regisztrált résztvevőként a magyarok száma meghaladta a 120-at). Különösen sokan vettek részt a házigazda NJE részéről (40 regisztrált résztvevő 31 előadással), de nagyon jelentős volt a Pécsi Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem és a Széchenyi István Egyetem oktatóinak, továbbá a HUN-REN KRTK kutatóinak a részvétele is. Sok, a regionális tudományhoz korábban nem kapcsolódott hazai kutatót is sikerült bevonni a konferencia szekcióinak munkájába.

Ez a rendezvény tovább erősítette a magyar regionális tudományi közösség pozícióját a nemzetközi tudományos életben, és egyfajta betetőzése volt az MRTT által egy évtizede favorizált nemzetköziesedésnek, amelynek keretében 2019-ben Sopronban közép-európai (CERS) konferenciát, majd 2022-ben Pécsen európai (ERSA) kongresszust, végül pedig 2024-ben Kecskeméten (RSAI) világkongresszust szerveztünk.

A konferencia absztraktkötete és a pillanatképek az RSAI honlapján érhetők el: <https://regionalscience.org/2024RSAIcongress/>